

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра статистики

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 051 «Економіка
за магістерською програмою професійного спрямування
«Статистика бізнесу та державного управління»

на тему: **«Регіональний аспект дослідження зайнятості та
безробіття»**

Виконавець:

студент обліково-економічного факультету
Дранко Ганна Михайлівна _____
/підпис/

Науковий керівник:

кандидат економічних наук, викладач
Тарасова Кристина Ігорівна _____
/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми

В сучасних умовах розвитку національної економіки особливої уваги набувають проблеми ефективної зайнятості населення, створення ринку робочої сили та запобігання масового безробіття. Формування ринку праці є однією з найскладніших соціально-економічних проблем України, а проблема зростання безробіття та падіння зайнятості є найгострішою.

Зайнятість та безробіття на ринку праці – це дві взаємопов'язані проблеми, які охоплюють не лише нашу державу – Україну, але й більшість країн світу. Через безробіття виникає замкнене коло проблем, таких як: міграція населення, зменшення рівня споживання, а відповідно і його виробництва, підвищення вимог до праці та її знецінення.

Безробіття набуває масового характеру та складає реальну загрозу для державного та суспільного благополуччя, відбувається зростання напруги на ринку праці, рівня та тривалості безробіття, поширюється розвиток вимушеної неповної та неформальної зайнятості, нелегальна трудова міграція тощо.

Все це свідчить про актуальність обраної теми дослідження.

Мета дослідження полягає у статистичному дослідженні ринку праці України та виявленні основних тенденцій, що характеризують динаміку зайнятості та безробіття.

Завдання дослідження:

- описати сутність категорій зайнятого та безробітного населення;
- дослідити динаміку економічно активного та економічно неактивного населення України;
- проаналізувати динаміку зайнятого та безробітного населення та здійснити аналіз структури чисельності зайнятих та безробітних (за секторами економіки, регіональний розріз);
- обґрунтувати основну тенденцію розвитку зайнятості України;
- запропонувати напрямки скорочення рівня безробіття.

Об'єкт дослідження представляє собою процес оцінювання показників зайнятості та безробіття України.

Предметом дослідження магістерської роботи є ринок праці України та його окремі складові.

Методи дослідження

Для вирішення поставлених у роботі завдань були використані наступні статистичні методи: статистичного спостереження, статистичного групування, методи відносних та середніх величин, методи аналізу ряду динаміки та математичного моделювання. Широко були застосовані методи табличного, графічного та схематичного представлення даних.

Інформаційна база дослідження

Інформаційною базою проведеного дослідження виступили нормативно-законодавчі акти України, дані офіційних статистичних збірників, наукові публікації вітчизняних і закордонних вчених, електронні ресурси офіційних сайтів Державної служби статистики та державних установ, результати спостережень, опитувань і обстежень та інших методів збирання первинних даних про стан зайнятості та безробіття в Україні.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (44 найменувань) та 2-х додатків. Загальний обсяг роботи становить 79 сторінок. Основний зміст викладено на 65 сторінках. Робота містить 10 таблиць, 31 рисунок.

Публікації. За результатами виконання кваліфікаційної роботи магістра опубліковано 2 статті:

1. Дранко, Г. М. Аналіз рівня життя населення України [Текст] / Г. М. Дранко, Ю. О. Ольвінська // Статистика – інструмент соціально-економічних досліджень : збірник наукових студентських праць. Випуск 2 – Одеса, ОНЕУ. – 2016. – С. 123 – 128.

2. Дранко, Г. М. Статистична оцінка неформальної зайнятості населення [Текст] / Г. М. Дранко, К. І. Тарасова // Статистика – інструмент соціально-економічних досліджень : збірник наукових студентських праць. Випуск 4. Частина 1. – Одеса, ОНЕУ. – 2018. – С. 23 – 32.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі ***«Теоретичні основи дослідження зайнятості населення»*** розглянуто сутність категорій зайнятості та безробіття населення, наведені їх основні форми та види, описані теоретичні та практичні аспекти функціонування національного ринку праці, представлена методологія оцінювання зайнятості та безробіття, проведений теоретичний аналіз державної політики в сфері зайнятості.

У другому розділі ***«Економічна активність населення України»*** проаналізовано показники динаміки та структури економічно активного та економічно неактивного населення у 2006-2016 роках, проаналізовано регіональну структуру економічно активного та неактивного населення. Визначені основні причини економічної неактивності.

У третьому розділі ***«Аналіз зайнятості населення за регіонами України»*** здійснено аналіз динаміки та показників зайнятості та безробіття, зроблений прогноз чисельності зайнятого населення України на 2018 р., побудована регресійна модель впливу факторів на рівень безробіття. Запропоновані шляхи скорочення безробіття в Україні.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити висновки, основними з яких є такі:

1. За досліджуваний період чисельність економічно активного населення України зменшилось на 4290,30 тис. осіб або на 19,3%. При цьому зростання економічно активного населення порівняно з попереднім роком відбувалось лише у 2007-2008 рр. та у 2011 р. В усі інші роки відбувалось зменшення аналізованого показника. Динаміка чисельності економічно неактивного населення, навпаки, говорить про постійне збільшення значень.

2. Аналіз зайнятого населення показав, що починаючи з 2014 року чисельність зайнятого населення зменшується, і у 2016 році чисельність зайнятого населення віком 15-70 років була найнижчою та становила 16276,9 тис. осіб, з них 15626,1 тис. осіб були у працездатному віці.

3. Однією з негативних тенденцій розвитку ринку праці в Україні є збільшення неформальної зайнятості: за останні 10 років питома вага зайнятих у неформальному секторі економіки зросла на 8,9%. До регіонів з найбільш високим рівнем тінізації економіки належать Івано-Франківська (53,2%) та Чернівецька області (49,9%), з найменшим – Київська (10,3%).

4. Найбільша кількість зайнятого населення має повну вищу та професійно технічну освіту. Найменша кількість – початкову та базову вищу. Таким чином, для робочої сили України характерним є дуже високий рівень осіб з вищою освітою, але при цьому частка високоосвічених серед безробітних є також однією з найвищих.

5. Аналіз безробітного населення за видами економічної діяльності показав, що найбільша чисельність безробітних притаманна промисловості (20,5%), оптовій і роздрібній торгівлі (18,3%), а також сільському господарству (14,7%) та будівництву (12,4%).

6. Про високий рівень безробіття в країні свідчить велике навантаження зареєстрованих безробітних 10 вільних робочих місць: за регіонами цей показник коливався від 21 особи у м. Києві до 523 осіб у Вінницькій області.

7. На основі проведеного аналітичного вирівнювання було зроблено висновок, що до 2013 року відбувалося уповільнене зменшення показника чисельності зайнятих в Україні, яке після 2013 року переросло у прискорене зменшення. За умови збереження цієї тенденції можна спрогнозувати, що в 2018 р. обсяг зайнятого населення країни складатиме 13182,5 тис. осіб.

8. Побудована регресійна модель впливу факторів на рівень безробіття показала, що найбільш впливовими чинниками зміни цього показника в Україні є середній рівень заробітної плати, індекс споживчих цін і валовий національний продукт на душу населення.

9. Запорукою вирішення проблеми зменшення безробіття та підвищення зайнятості в Україні є розробка та реалізація широкого комплексу відповідних заходів, насамперед, у соціально-трудої сфері. Основними напрями вирішення цієї проблеми мають включати цілу низку заходів, зокрема: реалізацію Державної та регіональних програм зайнятості, сприяння стабільній діяльності стратегічно важливих підприємств, забезпечення збереження ефективно функціонуючих робочих місць та створення нових, створення сприятливих умов для розвитку малого бізнесу та підприємницької діяльності безробітних тощо.

АНОТАЦІЯ

Дранко Г. М. «Регіональний аспект дослідження зайнятості та безробіття»

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності

«051 «Економіка»»

(шифр та назва спеціальності)

за магістерською програмою професійного за спрямування «Статистика бізнесу та державного управління».

(назва магістерської програми)

Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2017.

Кваліфікаційна робота магістра складається з трьох розділів.

Об'єкт дослідження – процес оцінювання показників зайнятості та безробіття України.

У роботі розглядаються теоретичні основи сутності зайнятості та безробіття населення, наводяться їх форми та види, описуються особливості державної політики на ринку праці. Здійснено статистичний аналіз показників економічно активного та неактивного населення та показників зайнятості та безробіття; виявлено основну тенденцію розвитку чисельності зайнятого населення, зроблено прогноз. Побудована регресійна модель впливу факторів на рівень безробіття населення України. Запропоновані шляхи зниження рівня безробіття.

Ключові слова: зайнятість, безробіття, економічно активне населення, економічно неактивне населення, ринок праці, сфера зайнятості, динаміка, структура.

ANNOTATION

Dranko H. “Regional aspect of study of employment and unemployment”

Qualifying work on obtaining a master's degree in the specialty

051 “Economics”» under the master's program

(code and name of the specialty)

«Statistics of business and public administration»

(title of master program)

Odessa National Economics University. – Odessa, 2017.

Master's qualification work consists of three sections.

The object of the research is the process of evaluating the indicators of employment and unemployment of Ukraine.

The work deals with the theoretical aspects of the essence of employment and unemployment of the population, presents their forms and types, it describes features of the state policy in the labor market. Author analyses the indicators of economically active and inactive population, the indicators of employment and unemployment. The main tendency of the number of the employed population is revealed, the forecast is made. A regressive model of the influence of factors on the unemployment rate of Ukrainian population is constructed. Ways to reduce the unemployment are proposed.

Keywords: employment, unemployment, economically active population, economically inactive population, labor market, sphere of employment, dynamics, structure.